

ANALYSE

KULTURTURISMENS POTENTIALER VED VESTERHAVET

ANALYSE

Kulturturismens potentialer ved Vesterhavet

Rapporten er udarbejdet af Seismonaut for Destination Vesterhavet og Dansk Kyst- og Naturturisme, og har fået støtte fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, Varde Kommune og Ringkøbing-Skjern Kommune.

Februar 2026

Forsidefoto:
Katrine Brix / Visit Vesterhavet

SEISMON[↑]UT

INDHOLD

Sammenfatning og anbefalinger	4
Introduktion	7
Destination Vesterhavet som kraftcenter for kulturturisme	8
Kulturturisme er bæredygtig vækst	9
Metode og data	10
Del 1: Styrkepositioner og kernefortælling	11
Kortlægning og analyse af styrkepositioner	13
Kernefortælling for kulturturismen	16
Del 2: Udvikling, scenarier og investeringer	18
Udvikling og vækstscenarier	20
Investeringer	24

SAMMENFATNING OG ANBEFALINGER

SAMMENFATNING

Turismen i Destination Vesterhavet har oplevet en markant vækst. Set over en årrække er antallet af overnatninger steget fra knap 8 mio. til 10,8 mio. i 2025, og turisterne står nu bag en omsætning i destinationen på 13,7 mia. kr. Museerne i området har i samme periode mere end fordoblet deres besøgstal – især drevet af åbningen af Tirpitz i 2017 og Flugt i 2022.

Hvis pejlemærkerne for Destination Vesterhavet frem mod 2030 skal nås – og herunder målsætningerne om en bæredygtig turismeudvikling med vækst udenfor højsæsonen og øget forbrug pr. gæst – kræver det øgede investeringer i kultur og kulturturisme.

Kulturturisme rummer et betydeligt potentiale for at øge turismeomsætningen i Destination Vesterhavet uden at lægge yderligere pres på natur, lokalsamfund og infrastruktur.

Rapporten peger på, at Destination Vesterhavets styrkepositioner inden for kulturturisme er de stærke museumsattraktioner, den levende vestkystkultur, Vesterhavskøkkenet og områdets kunstneriske skaberkraft. Disse styrkepositioner giver et solidt strategisk afsæt for at udvikle og markedsføre kulturturismen og for at positionere Destination Vesterhavet som et kraftcenter for kulturoplevelser – både nationalt og internationalt.

Investeringerne i kultur i Destination Vesterhavet har allerede givet markant afkast i form af øget turisme og besøgstal. Dertil viser historikken, at kommunerne i destinationen gennem årene har formået at løfte antallet af kulturbesøg markant. En udvikling, der er sket på baggrund af relativt beskedne investeringer sammenlignet med de større byer i Danmark.

Sammenlignet med København og Aarhus halter investeringerne i kultur i Destination Vesterhavet dog efter, viser analysen. Eksempelvis har private fonde investeret dobbelt så meget i Aarhus og ni gange så meget i København som i Ringkøbing-Skjern og Varde kommuner tilsammen.

Analysen estimerer, at besøgspotentialet i destinationens museer frem mod 2035 er langt større, forudsat fortsat udvikling af oplevelsesudbuddet hele året samt fortsatte investeringer i nye kulturoplevelser.

ANBEFALINGER

For at styrke kulturturismen på Vestkysten er der behov for en indsats, der både udnytter eksisterende potentialer og udvikler nye tilbud.

På baggrund af analysen peger rapporten på fem anbefalinger, som kan bidrage til at styrke kulturturismen – og som bør realiseres i et fortsat samarbejde om kulturturismen mellem alle relevante aktører:

1 – Skab fælles retning med en kernefortælling

Der ligger et stort potentiale i at synliggøre Vestkystens kulturhistoriske fortællinger som et særkende for destinationen. Det kræver en tydelig retning og et samlet narrativ, der binder kultur, natur og lokalsamfund sammen. Rapporten præsenterer et bud på en kernefortælling, som kan danne grundlag for en målrettet videreudvikling af destinationens styrker og uudnyttede potentialer inden for kulturturisme.

2 – Helårsturisme gennem kultur

Destinationen bør arbejde på at forlænge sæsonen gennem flere helårsoplevelser, der matcher efterspørgslen efter stedbundne fortællinger, kvalitet og autenticitet. Det indebærer både udvikling af nye oplevelser og målrettede investeringer i eksisterende institutioner og tilbud, så deres besøgsgrundlag udvides. På den måde kan kulturturismen bidrage til vækst og værdi hele året.

3 – Strategisk prioritering af Destinationens flagskibe

Destinationen bør styrke sit strategiske fokus på de udvalgte kultur- og oplevelsesmæssige flagskibe. En tydelig prioritering af de bærende attraktioner vil skabe større gennemslagskraft i udviklingen af kulturturismen og gøre det lettere at profilere destinationen internationalt.

4 – Styrk partnerskaberne om kulturturisme

For at realisere ambitionen om en mere sammenhængende kulturturisme bør kulturinstitutioner, turismeaktører og kommuner arbejde tæt sammen om udvikling og markedsføring. Fælles initiativer og partnerskaber på tværs af sektorer kan skabe synergi, løfte kvalitet i oplevelserne og give hele Vestkysten en tydeligere kulturprofil.

5 – Lokal opbakning

Kulturturismen skal fortsat udvikles med bæredygtighed i fokus. Det handler om at sætte kvalitet over kvantitet og sikre, at gæsterne oplever destinationen, der også skaber værdi for lokalsamfund. Det for at sikre at kulturturismen bliver en motor for lokal opbakning, stolthed og bosætning.

A photograph of a small, red-painted wooden cabin with a steep gable roof. The cabin is made of vertical wooden planks. A green-painted wooden door is centered on the front facade. To the left of the door, a small blue house number '14' is mounted. The word 'INTRODUKTION' is overlaid in large, bold, yellow capital letters across the middle of the cabin. In the background, other similar wooden buildings are visible, including a green one to the left and a grey one to the right. The ground is covered with dry grass and some low-lying plants. The sky is a clear, pale blue.

INTRODUKTION

DESTINATION VESTERHAVET SOM KRAFTCENTER FOR KULTURTURISME

Destination Vesterhavet er kendt for sin storslåede natur, men rummer samtidig et stærkt kulturliv med markante institutioner, levende kulturmiljøer og unikke stedbundne fortællinger. Museumsattraktioner, spisesteder, kunst og lokale ildsjæle giver en bredde af oplevelser, der forankrer vestkystkulturen og åbner for forskellige måder at opleve destinationen på.

Denne rapport undersøger, hvordan kulturturismen kan styrkes og blive en bærende del af Destination Vesterhavets samlede fortælling. Et tættere samspil mellem stedbundne fortællinger, kulturarv og naturens rå rammer udgør en oplagt mulighed for at skærpe tiltrækningskraften såvel overfor kulturinteresserede besøgende som øvrige kyst- og naturturister.

På baggrund af analyserne peger rapporten på konkrete initiativer, der skal gøre kulturturismen mere synlig og give den en solid rolle i den fremtidige turisme ved Vesterhavet.

Rapporten er et bidrag til Destination Vesterhavets generelle indsats for at opnå en balanceret udvikling af turismen, udvide turismens sæsoner og skabe øget værdi til gavn for såvel gæster som lokalsamfund.

Rapporten belyser Destination Vesterhavets udvikling og potentialer i kulturturismen ud fra to perspektiver:

Del 1 kortlægger og analyserer styrkepositionerne i destinationens udbud af kulturturisme. På grundlag heraf giver rapporten et forslag til fælles hovedbudskaber – en kernefortælling – som udgangspunkt for øget samarbejde om skærpet kommunikation af Destination Vesterhavet som kulturdestination.

Del 2 beskriver scenarier for udviklingen af turismen i Destination Vesterhavet samt besøgspotentialet i museerne, forudsat fortsatte investeringer i kulturudbuddet. Rapporten fremlægger endvidere resultaterne af en komparativ analyse af hidtil afholdte investeringer i kultur i Destination Vesterhavet sammenlignet med store byer og kulturdestinationer som Aarhus, Odense og København.

ØGET KULTURTURISME ER BÆREDYGTIG VÆKST

Kulturturisme har potentiale til at skabe en mere bæredygtig turismeudvikling i Destination Vesterhavet. Det er der flere grunde til:

- **Større økonomisk og lokal værdi af turismen.** Kulturturister bruger i gennemsnit 1200 kr. pr. person pr. døgn, mens den gennemsnitlige kyst- og naturturist bruger 1050 kr.
- **Flere oplevelser giver øget gæstetilfredshed.** Gæsteundersøgelsen ved Vestkysten 2025 dokumenterer en direkte sammenhæng mellem antallet af oplevelser og NPS (anbefalingsgrad).
- **Stedbundne potentialer for lokal stolthed.** Større vægt på de stedbundne oplevelser i turismen skaber stolthed og engagement i lokalsamfundene, foruden et øget kulturudbud til gavn for de lokale.
- **Kultur + natur = unikke oplevelser.** Kombinationen af Vestkystens natur og kultur giver rigere oplevelser, som er unikt i international sammenhæng.
- **Udvikling af helårsturisme.** Kulturturisme kan tiltrække gæster forår, efterår og vinter ved at tilbyde oplevelser, der bygger på kulturarv, events og indendørsaktiviteter.

Kilder:

Gæsteundersøgelsen ved Vestkysten 2025, Wilke (2026)

Turisternes interesse i og forbrug af kultur og oplevelser ved Vestkysten (2024)

Definitioner og hovednøgletal

Kulturturisme som turismeform

Kulturturisme er en turismeform, der sætter stedet og den lokale værdi af turismen i centrum, og hvor der gennem et godt samspil mellem kulturinstitutioner, turismeerhverv, turismeorganisationer, lokalsamfund og kommuner bliver skabt mulighed for, at turister kan opleve kultur af forskellig karakter, få indsigt i stedets identitet, og hvor man samtidig opnår lokal værdi af turismen.

Andel kulturturister i Destination Vesterhavet

48 pct. af destinationens turister går under den klassiske definition af kulturturister, idet de giver udtryk for, at de i høj grad eller i afgørende grad lagde vægt på kultur, kunst og historiske oplevelser/seværdigheder og/eller design og arkitektur, da de valgte Danmark som feriedestination. Blandt udenlandske turister er andelen af kulturturister 56 pct., mens kun 27 pct. af de danske turister kan kategoriseres som kulturturister.

Kilder:

Anbefalinger fra ekspertgruppe for kulturturisme (2025)

Turisternes interesse i og forbrug af kultur og oplevelser ved Vestkysten (2024)

METODE OG DATA

Rapporten er udarbejdet på grundlag af interview og dialog med primære parter i området samt dataindsamling og analyse. Følgende metoder er anvendt:

- **Desk research:** Gennemgang af eksisterende rapporter, statistikker, nationale og internationale analyser af turismeudviklingen samt relevante strategier.
- **Interviews og workshop:** Dialog med nøgleaktører inden for turismeerhvervet, kulturinstitutioner, kommunale repræsentanter og samarbejdspartnere i Destination Vesterhavet. Interviewene har givet indblik i styrker, barrierer og muligheder fra branchen samt forventede udviklingstiltag. Yderligere er der afholdt en workshop med Destination Vesterhavets Advisory Board, hvor der er arbejdet med udfordringer, udviklingsspor og nye idéer.
- **Databearbejdning og fremskrivninger:** Der er gennemført indsamling og bearbejdning af data om overnatningstal og besøgsudvikling i kulturattraktioner. Hertil kommer en kortlægning af investeringer i kulturlivet på grundlag af offentligt tilgængelige oplysninger om fondsbevillinger og driftstilskud fra stat og kommuner. På grundlag heraf er udarbejdet fremskrivninger med afsæt i både historiske udviklingstal samt destinationens egne pejlemærker frem mod 2030.

Foto: Ringkøbing-Skjern Museum

DEL 1

STYRKEPOSITIONER OG KERNEFORTÆLLING

DEL 1

I **del 1** kortlægges og analyseres destinationens udbud af kulturoplevelser.

Kortlægningen tager udgangspunkt i fire hovedbestanddele i destinationens kulturturisme, som kan ses som særskilte styrkepositioner. Hver styrkeposition foldes ud med en kortlægning af flagskibe og en analyse af styrkepositionen, som munder ud i et bud på udviklingspotentialer inden for den enkelte styrkeposition.

Kortlægningen og analysen danner grundlag for et forslag til en samlet kernefortælling, der kan skabe en tydelig linje i formidlingen af Destination Vesterhavet som kulturturismdestination.

KORTLÆGNING OG ANALYSE AF STYRKEPOSITIONER FIRE SØJLER

Udbuddet af kulturoplevelser i Destination kan inddeles i fire hovedsøjler, som hver især repræsenterer styrkepositioner i destinationen:

- **Stærke kulturattraktioner** – med Vardemuseerne og Ringkøbing Fjord Museerne i spidsen har destinationen et internationalt anerkendt udbud af kulturoplevelser med stærke traditioner for formidling i øjenhøjde.
- **Levende vestkystkultur** – naturens kræfter danner bagtæppe for kultur, fællesskaber og lokalmiljøer, med en mentalitet og en væremåde, der er helt unik for Danmark. Heri indgår autentiske havne- og bymiljøer: Ringkøbing, Hvide Sande og Varde tilbyder stemningsfulde havne- og bymiljøer, der viser livet ved vestkysten.
- **Lokal gastronomi** – højt ambitionsniveau og kvalitetsråvarer, med aktører, der fremhæver lokal madkultur for både danske og internationale besøgende.
- **Stærk skaberkraft og kunst** – gallerier, museer og kunstevents fremviser både lokal og international kunst og kreativ energi, med særligt Wadden Tide som flagskib i international klasse.

Foto: Flying October

KORTLÆGNING OG ANALYSE AF STYRKEPOSITIONER

ANALYSE AF POTENTIALER

Den følgende kortlægning giver et overblik over Vestkystens kulturturisme gennem de fire søjler. Formålet er både **analytisk** og **strategisk** – den viser, hvordan eksisterende tilbud og aktiviteter fordeler sig, hvilke aktører, der udgør flagskibene, samt en vurdering af koncentrationen.

Kortlægningen fungerer samtidigt som et **potentialeværktøj**, idet den tydeliggør udviklingsmuligheder for hver søjle.

Udviklingsmulighederne handler om, hvordan destinationen i endnu højere grad end i dag kan gøre styrkepositionerne til en bærende søjle for kulturturismen.

Kortlægningen består af følgende kolonner:

1. **Søjle** – Den overordnede søjle.
2. **Beskrivelse** – Kort karakteristik af søjlen og dens særlige kendetegn.
3. **Nuværende flagskibe** – De mest markante attraktioner eller oplevelser, som i dag fungerer som trækplastre inden for kategorien. Destinationens flagskibe kendetegnes ved:
 - Stedbundethed: Oplevelser og fortællinger man kun finder her
 - Attraktionskraft: De trækker gæster til og forlænger ophold
 - Fortælling: De gør Vestkystens fortælling nærværende og tilgængelig
 - Fællesskab: De styrker koblingen mellem lokale og besøgende og skaber værdi og stolthed i destinationen
4. **Analyse** – En vurdering af de aktuelle styrker, udfordringer og rolle i destinationens samlede oplevelsesudbud inden for hver søjle, herunder en vurdering af koncentration af udbuddet inden for søjlen, hvilket giver et billede af, hvor tæt eller spredt søjlen er repræsenteret i destinationen.
5. **Udviklingspotentiale** – En vurdering af, hvordan destinationen bør styrke arbejdet af den enkelte styrkeposition, så den bliver en endnu mere bærende del i destinationens kulturturisme.

Søjle	Beskrivelse	Nuværende flagskibe	Analyse	Udviklingspotentialer
Stærke kultur-attraktioner	Kulturhistoriske attraktioner, hvor fortiden gøres levende. Fokus er på menneskers liv, virkelyst og det at løfte i flok, samt på samspillet mellem mennesket og naturens kræfter.	- Tirpitz - Bork Vikingehavn - Flugt - Naturkraft	Destinationen rummer en række markante museumsattraktioner som Tirpitz, Bork Vikingehavn, Flugt og Naturkraft, der hver især allerede tiltrækker mere end 50.000 årlige gæster. Der er en høj koncentration af tilbud inden for søjlen.	- Flere institutioner har mulighed for at løftes til et niveau, hvor de kan realisere et internationalt potentiale. Eksempler er Bork Vikingehavn, der kan løftes til helårsoplevelse samt på sigt Fiskeriets Hus. - Dertil er der muligheder i at skabe flere oplevelser, der forlænger sæsonen – fx ved at udvikle flere indendørs helårsaktiviteter, der supplerer de mange udendørs tilbud – samt i at koble fortællingerne endnu tydeligere til både lokale identiteter og internationale perspektiver.
Levende vestkystkultur	Steder, miljøer og fortællinger, hvor naturen er rammen og drivkraften. Kyst, hav og landskab former menneskers liv og aktiviteter.	- Tirpitz - Naturkraft	Vestkystkulturen er et af destinationens mest autentiske og stærke temaer. Oplevelserne spænder fra attraktioner som Tirpitz, og Naturkraft til Lyngvig og Blåvands Fyr samt levende by- og fiskermiljøer, hvor kulturarven fortsat er en del af hverdagen. Der er en høj koncentration af tilbud, der rummer både oplevelser indendørs og udendørs.	- For at vestkystkulturen skal blive en bærende søjle, skal der skabes en endnu stærkere helhed. Fx kan udvikling af ruter og samlede oplevelsesforløb under temaet gøre det mere tilgængelig for gæster. Styrket formidling og ejerskab på tværs af aktører kan skærpe gennemslagskraften. - Der er et potentiale i at profilere lokale steder og miljøer i endnu højere grad end i dag, fx bymiljøer i Varde og Ringkøbing-Skjern samt fiskermiljøet i Hvide Sande.
Vesterhavskøkken	Gastronomi baseret på lokale råvarer.	- Henne Kirkeby Kro - Stauning Whisky - Lokale råvare-producenter	Vesterhavskøkkenet rummer et stærkt fundament i de lokale råvarer og er allerede internationalt profileret gennem Michelin-restauranten Henne Kirkeby Kro og en række producenter i verdensklasse. Der er en moderat koncentration af tilbud inden for denne søjle.	- Potentialet ligger i at brede fortællingen om vesterhavskøkkenet ud, så madoplevelser i højere grad bliver koblet til destinationen. Dertil at flere producenter og tilbud bidrager til et samlet løft af denne søjle. Det kunne eksempelvis ske gennem et større event med fokus på en specifik fødevarer. - Der er behov for flere signaturtilbud og flere kvalitets madoplevelser året rundt samtidig med at flere mindre aktører kan støtte op om søjlen og skabe bredde. Eksempler inkluderer fiskerestaurant i Hvide Sande og lokale sanketur.
Kunst & skaberkraft	Kunst, håndværk og kreative udtryk, ofte lokalt forankret.	- Wadden Tide - Vinterlys	Kunst- og skaberkraftområdet i destinationen er præget af stærke lokale aktører og unikke formater, der spænder fra festivalen Wadden Tide til museer, gallerier og kunst i byrummet. Tilbuddene er mangfoldige og ofte forankret i destinationens kultur og landskab, men de fremstår fragmenterede og med begrænset synlighed i helheden. Der er en lav koncentration af tilbud inden for søjlen.	- Potentialet ligger i at skabe en stærkere sammenhæng mellem små og store aktører, så oplevelserne kan understøtte hinanden og opnå større rækkevidde. Derudover kan området differentiere sig yderligere ved at udvikle flere oplevelser, hvor kunst møder natur og landskab og dermed understøtter de stedbundne fortællinger. - Der kan arbejdes med at etablere flere tilbud, der kan løfte eksisterende kunstinitiativer til et internationalt niveau. Eksempelvis Vinterlys, Vestjyllands Kunstpavillon, Kunst i Varde og museum Frello og Janus – Museum for Samtidskunst.

KERNEFORTÆLLING FOR KULTURTURISME FÆLLES VÆRDIGRUNDLAG

Sammenfattende kan kulturturismen i Destination Vesterhavet ses som bestående af fire unikke styrkepositioner: Stærke kulturattraktioner, levende vestkystkultur, vesterhavskøkken og kunst & skaberkraft.

De fire styrkepositioner udspringer af et fælles værdigrundlag i destinationen om skaberkraft, fællesskab og ikke mindst destinationens naturoplevelser, som er allestedsnærværende og en aktiv spiller i både kultur og turisme.

På næste side er defineret et forslag til en samlet kernefortælling, som binder alle styrkepositionerne sammen og netop tydeliggør betydningen af naturens kræfter også for kulturturismen.

Samlet udgør kernefortællingen og hver af de fire styrkepositioner et forslag til fælles linje i fortællingen om Destination Vesterhavet som kraftcenter for kulturturisme.

Foto: Flying October

KERNEFORTÆLLING

Det handler om virkekraft, om at tage sig tid og finde styrken i fællesskabet. Her sætter naturen rammerne, mens mennesker skaber kulturen, traditionerne og fællesskaberne på tværs. Sammen danner de en helhed, der både er storslået og jordnær – og helt unik.

Naturen sætter rammen

Hav, klitter og vidder præger hverdagen og giver præmisserne for både liv og oplevelser. Ved Vesterhavet er det rå og storslåede en del af hverdagen og ikke kun noget, man ser på afstand.

Her står fællesskabet stærkt

Med en stærk virkekraft samles ildsjæle, frivillige og engagerede borgere. Her finder du den passionerede restauratør, den hårdtarbejdende fisker og den kompromisløse kunstner – alle med en fælles stolthed over stedet.

Kulturen binder mennesker og natur sammen

I sanselige smage, fortællinger og oplevelser. Her er kulturarv og natur levende: Historier og traditioner føres videre gennem oplevelser, kunst og fællesskaber.

Kilde: Figuren er udviklet af Seismonaut for Destination Vesterhavet (2025)

DEL 2

UDVIKLING, SCENARIER OG INVESTERINGER

DEL 2

Del 2 ser på kulturturismen i Destination Vesterhavet - i et udviklingsperspektiv.

Rapporten redegør først for den historiske og forventede udvikling i turismen i Destination Vesterhavet målt i antal overnatninger og omsætning samt udviklingen af besøgstal på museerne.

Analysen munder ud i et bud på besøgspotentialet frem mod 2035.

Herefter giver rapporten en komparativ analyse af investeringer i kultur i perioden 2014 - 2024. Der er indsamlet oplysninger for investeringer i kultur i Varde og Ringkøbing-Skjern Kommune – og som perspektivering er beløbene sammenlignet med investeringerne i store kulturdestinationer i Danmark som fx Aarhus, København og Odense.

UDVIKLING OG SCENARIER

MARKANT OG KONTROLLERET VÆKST

Siden 2017 har Destination Vesterhavet oplevet en markant fremgang i antallet af overnatninger. Antallet af overnatninger er steget fra knap otte mio. overnatninger til godt 10,8 mio. i 2025.

Set i forhold til resten af Danmark er Destination Vesterhavet i dag den destination i Danmark med flest overnatninger og størst samlet vækst i perioden, kun overgået af København.

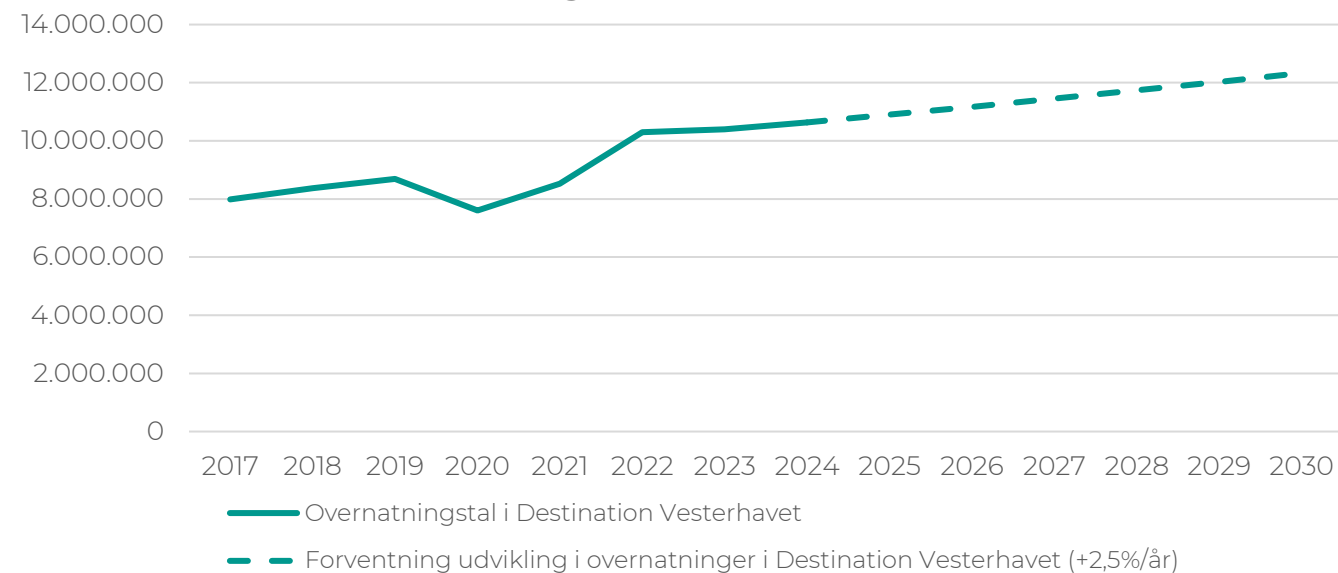
Siden 2017 har Destination Vesterhavet haft en årlig gennemsnitlig vækst på 3,8 pct. på tværs af perioden 2017 – 2025. Til sammenligning er antallet af overnatninger i hele Danmark forøget med 2,7 pct. i årlig gennemsnitlig vækst i samme periode.

Fremskrivningen for antallet af overnatninger frem mod 2030 baserer sig på ambitionen om en fortsat og jævn vækst i antal overnatninger, jf. Udviklingsplan for Vestkysten, som definerer et pejlemærke om en årlig vækst på i gennemsnit 2,5 pct. Hvis pejlemærket realiseres, vil Destination Vesterhavet således nå op på cirka 12,3 millioner overnatninger i 2030.

Dette forudsætter i særdeleshed vækst i turismen i vinter- og ydersæsonerne.

UDVIKLING OG VÆKSTSCENARIO

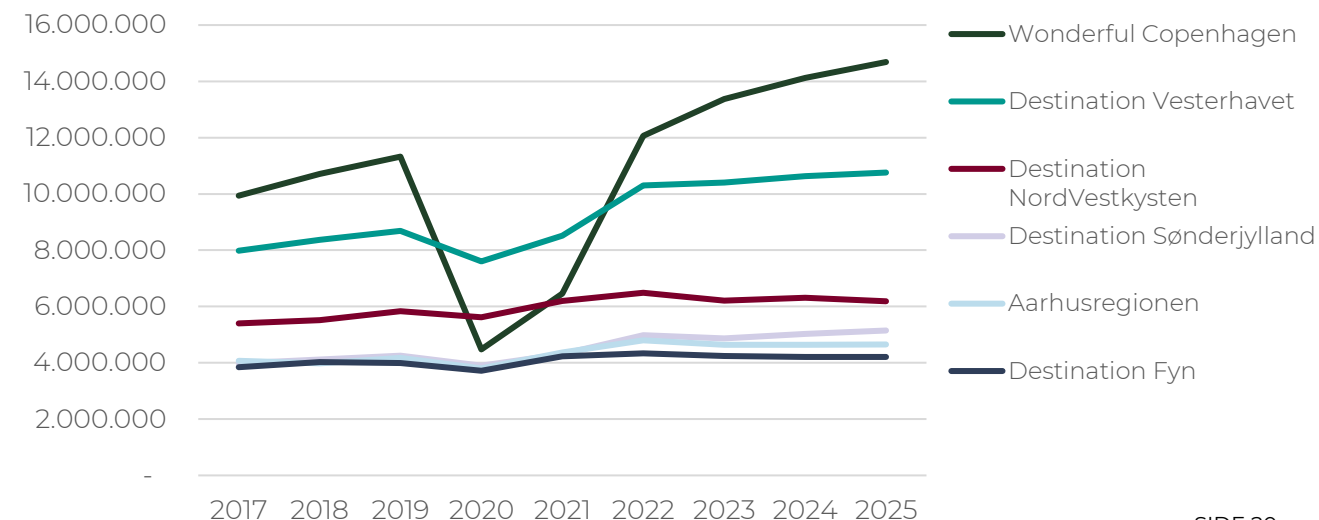
Antal overnatninger i Destination Vesterhavet

Note: Fremskrivning for Destination Vesterhavet er baseret på pejlemærket fra "Udviklingsplan for Vestkysten" (2025).

DE STØRSTE DESTINATIONER I DANMARK

Udvikling i antal overnatninger 2017 - 2025

Kilde: VisitDenmark kommunal overnatningsstatistik (foreløbige data for 2025)

UDVIKLING OG SCENARIER

VÆKST I TURISTERNES LOKALE FORBRUG

Omsætningen skabt af turisme i Destination Vesterhavet er ligeledes steget markant de seneste år fra 9 mia. kr. til 13,7 mia. kr. i 2024. Indtil 2024 er omsætningen øget med en gennemsnitlig årlig vækst på ca. 9 pct., hvilket er et resultat af såvel øget turisme samt øget døgnforbrug fra turisterne, foruden i vis grad også stigende priser.

I de kommende år forventes væksten at fortsætte på et moderat niveau, dog med en højere vækst end udviklingen i antallet af overnatninger.

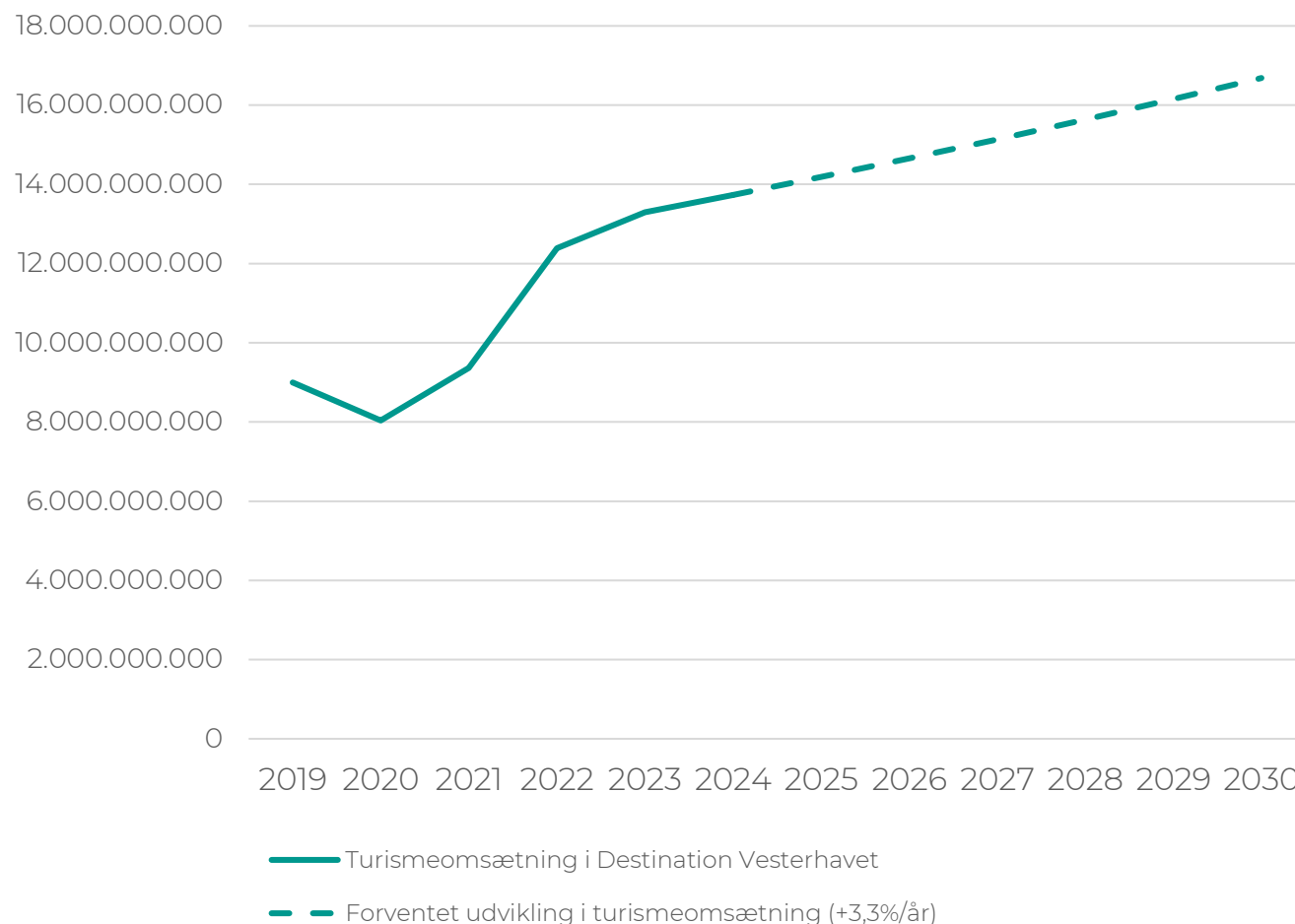
Med udgangspunkt i pejlemærket i Udviklingsplan for Vestkysten om en årlig gennemsnitlig vækst på 3,3 pct., kan det forventes, at den samlede turismeomsætning vil nå op på knap 17 mia. kr. i år 2030.

For at realisere ambitionerne om en øget værdiskabelse af turismen kræver det blandt andet, at Destination Vesterhavet styrker turisternes døgnforbrug.

UDVIKLING OG VÆKSTSCENARIOE

Turismeomsætning i Destination Vesterhavet

(kr. afrundet)

Note: Fremskrivningerne for Destination Vesterhavet er baseret på destinationens egne pejlemærker fra "Udviklingsplan for Vestkysten" (2025).

UDVIKLING OG SCENARIER

NYE MUSEER HAR SAT SKUB I KULTURTURISMEN

Grafen viser udviklingen i besøgstal på hhv. Vardemuseerne og Ringkøbing-Fjord museum og sammenligner udviklingen i årlige besøgstal på de fem største museer i Aarhus Kommune for at perspektivere med udviklingen i en klassisk kulturby.

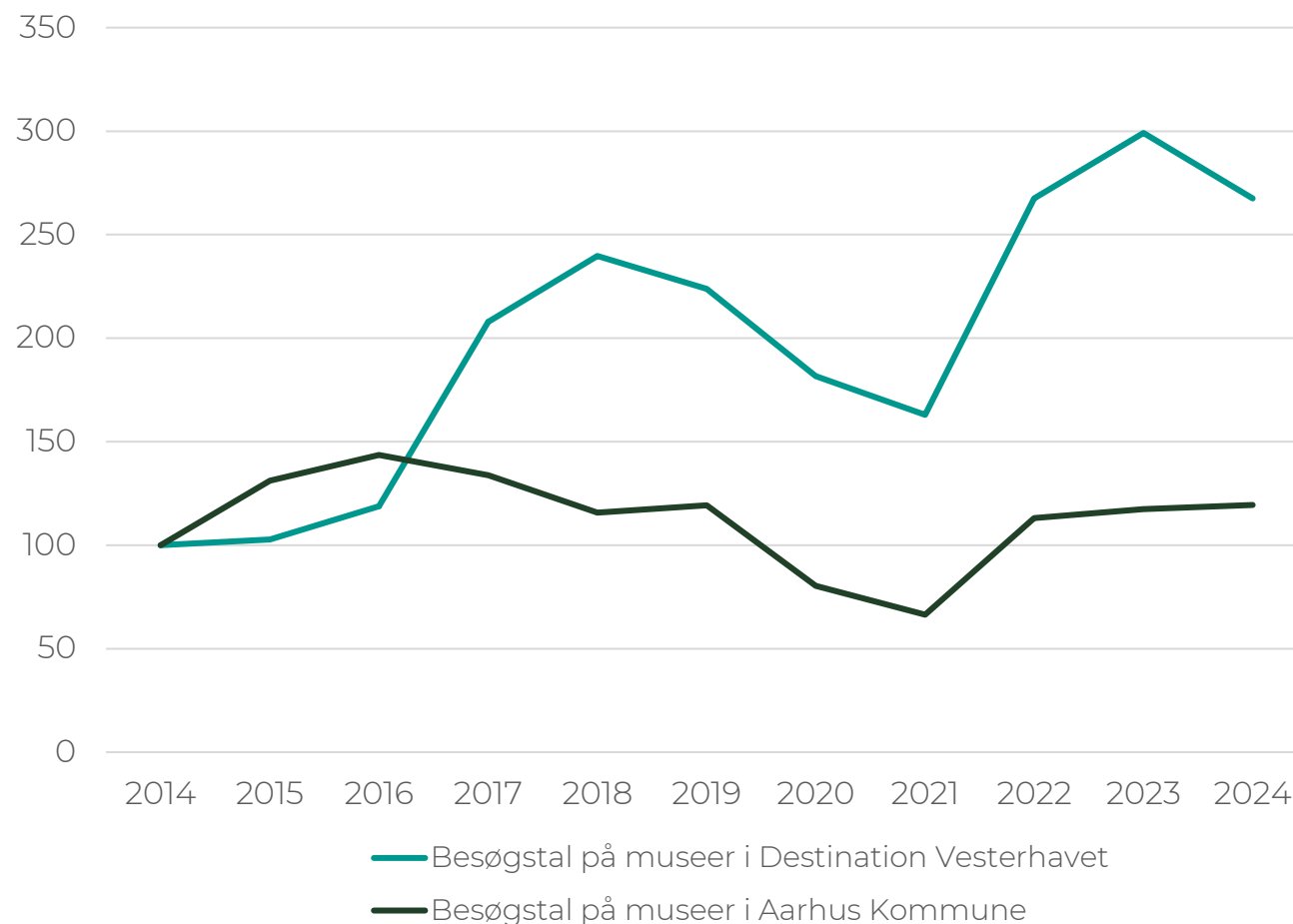
I perioden 2014–2024 har Destination Vesterhavet oplevet en markant stigning i besøgstal i destinationens museer – fra 215.000 til 580.000 årlige besøg, altså mere end en fordobling (stigning i indeks fra 100 til 270 og årlig gennemsnitlig vækst på godt 9 pct.).

I Destination Vesterhavet skyldes stigningen især åbningen af **Tirpitz i 2017** og **Flugt i 2022**, som begge i sig selv har skabt et markant og positivt brud i den generelle udviklingstendens i antal besøgende.

Museerne i Aarhus Kommune har i samme periode oplevet en mindre stigning – fra 1,3 mio. til 1,5 mio. årlige besøg (stigning i indeks fra 100 til 120).

UDVIKLING I ANTAL BESØG PÅ MUSEERNE - Destination Vesterhavet og Aarhus

(Indeks 2014=100)

Note: Besøgstal for Aarhus er summen af besøgende på ARoS, Den Gamle By, Køn – Gender Museum Denmark, Moesgaard Museum og Naturhistorisk Museum. Besøgstal for Vesterhavet er summen af besøgende på Vardemuseerne og Ringkøbing-Fjord Museum. OBS: Det registrerede fald i besøgstallet fra 2023 til 2024 skyldes blandt andet, at to store attraktioner – Lyngvig Fyr og Blåvandshuk Fyr – var midlertidigt lukkede i perioden på grund af renovering.

UDVIKLING OG SCENARIER

MUSEERNES POTENTIALE ER STØRRE

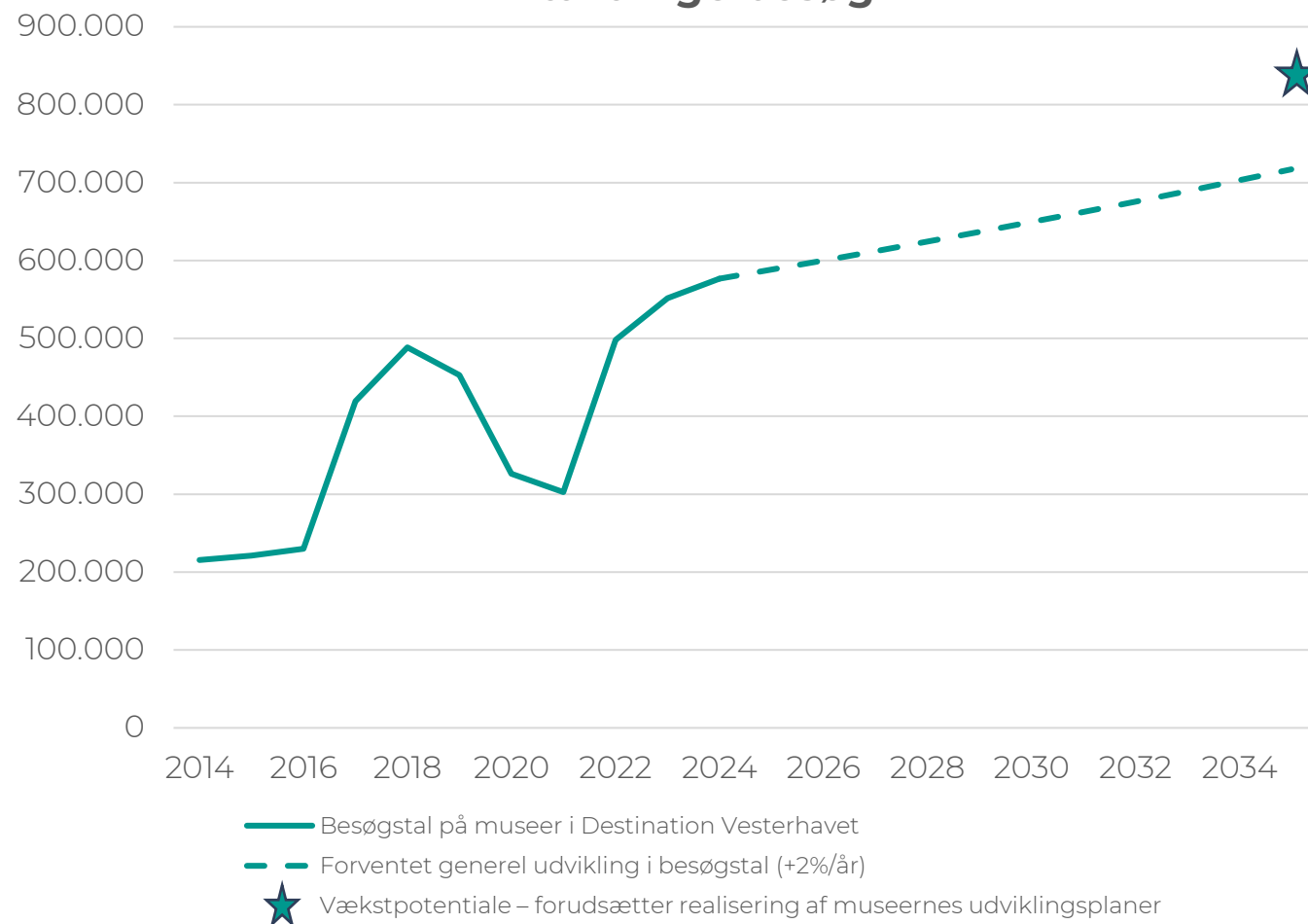
På baggrund af den aktuelle udvikling samt aktuelle udviklingsplaner i museerne er udarbejdet scenarier for udviklingen i besøgstal på Vardemuseerne og Ringkøbing Fjord Museer frem mod 2035.

Uden åbning af store nye museer, men med fortsat vedligehold og udvikling af de eksisterende institutioner, kan et scenarie være, at der i Destination Vesterhavet i 2035 er godt 700.000 museumsbesøg årligt – et niveauløft på i alt 140.000 flere museumsbesøg i 2035 set i forhold til 2024. Dette scenarie bygger på en forventning om, at væksten stabiliserer sig på ca. 2 pct. årligt, svarende til det nationale gennemsnit for udviklingen i besøgstal på statsanerkendte museer i perioden 2014–2024.

Med udgangspunkt i museernes udviklingsplaner tegner sig dog et højere besøgspotentiale. Dette er beregnet til mere end 830.000 årlige besøg i 2035 (illustreret ved stjernen), og forudsætter at udvalgte attraktioner løftes og styrkes, så de kan tiltrække flere gæster – hvilket bidrager til at etablere Destination Vesterhavet som helårsdestination.

VÆKSTSCENARIO FOR BESØGSTAL PÅ MUSEERNE

Antal årlige besøg

Note: Fremskrivningen på 2 % er baseret på den gennemsnitlige årlige udvikling i besøgstallene for alle statsanerkendte museer i perioden 2014–2024.

Vækstpotentialet bygger på en samlet vurdering af de enkelte museers potentiale for øget besøgstal med afsæt i institutionernes egne udviklingsplaner.

Kilde: Egne beregninger

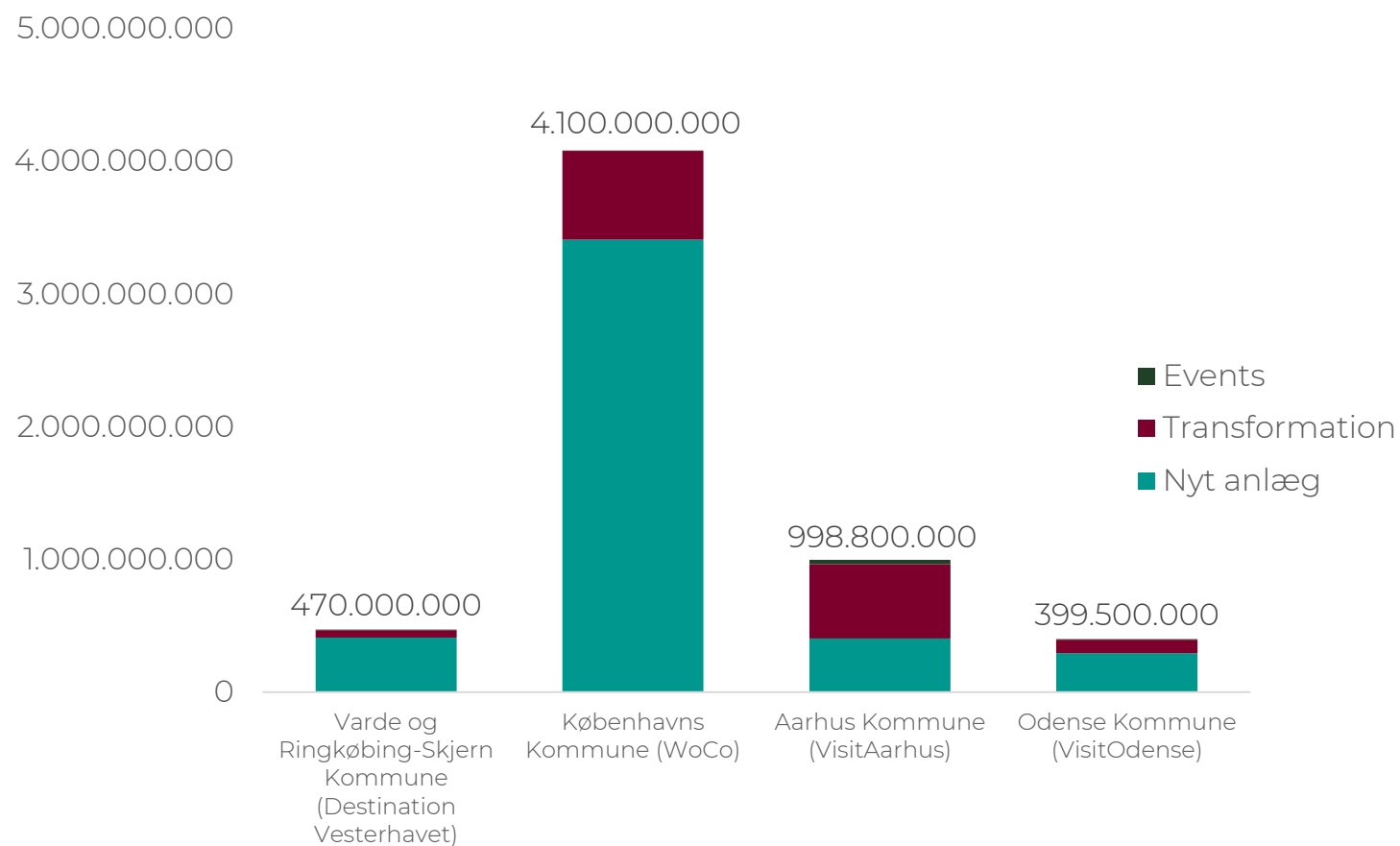
INVESTERINGER BEVILLINGER FRA FONDE TIL KULTUR

Der er gennemført en komparativ analyse af investeringer i kultur fra fonde, kommune og stat i Destination Vesterhavet set i forhold til København, Aarhus og Odense.

Grafen viser fondsbevillinger til kulturbyggeri, events og transformationer med kulturelle formål i perioden 2014-2024 for Destination Vesterhavet (Ringkøbing-Skjern og Varde Kommune) sammenlignet med København, Aarhus og Odense kommune.

Destination Vesterhavet har i denne periode fået tilført knap 0,5 mia. kr. fra private fonde, primært til nye anlæg, hvilket svarer til niveauet i Odense. Aarhus ligger væsentligt højere med knap 1 mia. kr., især gennem bevillinger til transformationer og udbygninger af eksisterende kulturinstitutioner. København er i en liga for sig med 4 mia. kr. modtaget til disse formål.

FONDSBEVILLINGER TIL KULTUR OG EVENTS Perioden 2014-2024 (kr.)

Note: Opgørelsen er baseret på Seismonauts research i offentligt tilgængelige data om fondenes bevillinger til kulturinstitutioner i de fire destinationer. Kategorien "Events" dækker bidrag til kulturevents, festivaler og større arrangementer. "Transformation" omfatter bevillinger til udbygning eller omdannelse af eksisterende bygninger og anlæg med kulturelt formål. "Nyt anlæg" dækker bevillinger til etablering af nye kulturelle anlæg, herunder museer, teatre og attraktioner.

INVESTERINGER KOMMUNALE TILSKUD TIL MUSEER

Tabellen viser kommunernes udgifter til drift og anlæg på museumsområdet i perioden 2014 –2024, beregnet som et årligt gennemsnit i den pågældende periode. Det skal bemærkes, at kommunerne kan bogføre forskelligt, og at visse udgifter derfor ikke nødvendigvis er dækket.

Som det fremgår af tabellen har København, Aarhus og Odense markant højere samlede driftskonti, men omregnet pr. indbygger ligger Ringkøbing-Skjern og Varde på niveau med eller over de andre kommuner, både hvad angår drift og anlæg.

Samlet set tyder analysen på, at selv om de store byer råder over større budgetter, prioriterer Ringkøbing-Skjern og Varde Kommune en høj ressourceindsats på området set i forhold til deres befolkningsstørrelse.

Kommune	Driftskonti Årligt gennemsnit (2014-2024)	Anlægskonti Årligt gennemsnit (2014-2024)	Driftskonti pr indbygger Årligt gennemsnit (2014-2024)	Anlægskonti pr indbygger Årligt gennemsnit (2014-2024)
Varde og Ringkøbing-Skjern (Destination Vesterhavet)	15.876.750	10.022.583	150	95
København	52.390.455	24.847.909	85	38
Aarhus	38.319.083	14.101.333	110	40
Odense	39.770.000	11.140.909	196	50

Note: Data er hentet fra Danmarks Statistik, 3.35.60 Museer, tabel **BUDK32**. I tabellen er adderet driftstilskud til Ringkøbing Fjord Museer (Naturkraft, Fiskeriets Hus og Kaj Munks Præstegård), der ikke fremgår af tabellen fra Danmarks Statistik. Dertil er tilføjet den kommunale anlægsbevilling fra Ringkøbing-Skjern Kommune i forbindelse med opførelsen af Naturkraft i 2020.

INVESTERINGER STATENS TILSKUD TIL MUSEER

Tabellen viser statens gennemsnitlige årlige driftstilskud til museer i udvalgte kommuner i perioden 2014–2024, både samlet og pr. institution.

Det bemærkes, at opgørelsesmetoder kan variere, og at enkelte udgifter derfor kan ligge uden for denne beregning. Tilskud til anlæg eller projekter er ikke inkluderet.

Som det fremgår af tabellen modtager Varde og Ringkøbing-Skjern Kommune de laveste driftstilskud og ligger markant under Aarhus og Københavns Kommune, når der regnes pr. institution. Det afspejler, at der her ikke findes de samme store nationale museer som i storbyerne. Odense Kommune placerer sig på et tilsvarende niveau som Varde og Ringkøbing-Skjern, mens Aarhus og især København samlet set modtager de største beløb og væsentligt højere tilskud pr. institution.

Kommune	Driftstilskud Årligt gennemsnit (2014-2024)	Driftstilskud Årligt gennemsnit pr. institution (2014-2024)
Varde og Ringkøbing-Skjern (Destination Vesterhavet)	8.929.951	4.464.975
København	59.524.850	7.440.606
Aarhus	59.604.707	11.920.941
Odense	9.423.555	4.711.777

Note: Tabellen er baseret på indhentning af dokumentation om museernes driftstilskud i perioden 2014-2024.
Aarhus – Den Gamle By, Moesgaard, ARoS, KØN, Naturhistorisk Museum Aarhus.
København – ARKEN (Ishøj Kommune), Designmuseum Danmark, Ny Carlsberg Glyptotek, Arbejdermuseet, Dansk Jødisk Museum, Kunst og Historie.
Odense – Museum Odense, Brandts.
Varde og Ringkøbing-Skjern – Vardemuseerne (Museum Frello, Panser og Artillerimuseum, Hjedding Mejerimuseum, Hodde Skolemuseum, Blåvandshuk Fyr, JANUS - Museum for Samtidskunst, Ølgod Museum, Nymindegab Museum, Tirpitz, Stillingen, FLUGT) og Ringkøbing. Fjord Museum(Bork Vikingehavn, Abelines Gaard, Bundsbæk Mølle, Fiskeriets Hus, Kaj Munks Præstegård, Provstgaards Jagthus, Skjern Vindmølle, Lyngvig Fyr, Skjern Reberbane, Naturkraft, Ringkøbing Museum)

ANALYSE

KULTURTURISMENS POTENTIALER VED VESTERHAVET

Rapporten er udarbejdet af Seismonaut for Destination Vesterhavet og Dansk Kyst- og Naturturisme som led i projekt: "Udvikling af stærke kulturdestinationer i kyst- og naturturismen: Lokal forankring, styrkede kommercielle sammenhænge og et stærkt internationalt brand."

Rapporten er udarbejdet med støtte fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, Varde Kommune og Ringkøbing-Skjern Kommune.

SEISMON[↑]UT

